

ur. Aleš Maver

SLOVENIJA **2041**

*prispevki
o viziji
razvoja
slovenske
države*

Strah me je, da bomo pozabili in nekam na hitro pospravili ter založili ves ta ogenj, ta žar, to neopisljivo, kar narod dela narod, da nas naši vnuki ne bodo mogli o ničemer spraševati in nam očitati slabega ravnanja z domovino, ker jim sploh ne bomo uspeli razložiti in dovoliti, da jo začutijo. Seveda me je tega strah, včasih upravičeno, a gre po drugi strani za toliko rodov, toliko ljudi, toliko upanja in zanosa, da tega ena sama generacija ne more uničiti in pozabiti. Lahko potlačimo nekam globoko vase in se delamo, da tega ne poznamo, ne občutimo, da smo svetovljani, da bi nas navezanost na eno državo omejevala, a ta ogenj, ta žar, to neopisljivo, kar narod dela narod, to ne more kar izginiti, prej ali slej se spet pojavi želja in žeja po domu, po domovini, po občutku pripadnosti.

Ste se že kdaj sprehajali po tujem mestu in med množico ljudi kar naenkrat zaslišali slovensko besedo? Se niste takrat zdrznili, pogledali okrog sebe in hitro spregovorili s tem, ki kar tako sredi tujine, daleč od doma, govori slovensko? Vas ni takrat s tem človekom, pravzaprav popolnim tujcem, ki ga morda na ulici sredi Ljubljane ne bi niti opazili, povežalo neko hipno prijateljstvo, se nista za hip začutila in povezala, kot da bi se poznala že dolgo? To je ta slovenskost, ki lahko v hipu dva popolna tujca poveže in odpre nešteto tem za pogovore. To se velikim narodom ne dogaja prav pogosto. Ko v kakem tujem mestu Francoz naleti na Francoza, se ne zdrzneta, ne pozdravita, ne pogovarjata, pri Slovencih pa je to prej pravilo kot izjema.

Da se zdaj vrnem nazaj, tja kjer sem začela. Prihodnost je torej negotova in je zato o njej težko pisati. Ne negotova v smislu vsesplošnega pesimizma,

ampak zato, ker o njej pravzaprav vemo bolj malo. Lahko delamo načrte, ustvarjamo vizije in postavljamo Slovenijo na prihodnji politični zemljevid Evrope in sveta. Kaj bo, če bo, ko bo ... to je lahko predmet kakega debatnega večera, o prihodnosti države pa ne moremo razmišljati zgolj na tak način. Potrebno je torej biti buden tukaj in zdaj. Potrebno je ves čas iskati in poživljati svojo identiteto, biti pozoren na situacijo in se v pravem trenutku na pravi način odzvati. Potrebno je imeti vrednote, jih ves čas preverjati in svoje delovanje usmerjati tako, da se lahko v čim večji meri udejanjijo. Ali nismo v nevarnosti, da nam velike načrte v hipu sesuje en sam dogodek? Strah me je govoriti velike besede o prihodnosti. Prihodnosti se ne da določiti, jo vnaprej opisati. Za prihodnost je treba trdo in premišljeno delati, predvsem pa zaupati. Prihodnost je stvar razuma, pa tudi stvar vere zaupanja.

***

Če je že prihodnost nekaj negotovega, je preteklost tista, ki pomaga razumeti sedanost. Le poznavanje zgodovine mi omogoča, da nekdo sem, in da z mano ni tako lahko manipulirati, ker vem, kdo sem, od kod prihajam. Če poznam preteklost, poznam ovire, ki jih je bolje obiti ali pa premagati na nov, svoj način. Če poznam preteklost, poznam dosežke svojih prednikov, se iz njih učim in jih lahko nadgrajujem ter ohranjam.

Naša zgodovina ni bila vedno lepa in lahka. Najprej smo ponosno in samosvoje vzšli nekje na Gospodskem polju. Volili smo svoje kneze, pisali svoje

zakone, ki so bili kasneje zgled sodobnim demokratično urejenim državam. V tem času smo sprejeli krščansko vero, ki je pomembno oblikovala slovensko narodno identiteto, kot del evropske identitete in vrednot. Sledile so tuje nadvlade, ki so nas po eni strani ohranjale in določale, po drugi strani pa smo se bili pod njimi prisiljeni ves čas trdo boriti za obstoj, kar nas je poživljalo in nas vedno bolj utrjevalo v zavesti, da smo en narod, da smo Slovenci. Stoletja so nas krepila in počasi v nas prebujala željo, potrebo po lastni državi. Odzivali smo se na zgodovinske trenutke in odgovarjali na njihova vprašanja.

Nato se nam je zgodila ena izmed najhujših in najtežjih preizkušenj za narod – bratomor. Ubiti ali biti ubit. Brat brata. Od takrat je v vseh nas veliko groze in strahu. Gre za rane in bolečine, ki jih ena sama generacija ne more zaceliti. Zato se to čuti tudi še danes, sedemdeset let po vojni. Morda ne toliko v posamezniku, kot v narodu. Preprosto se čuti, da še nismo zmožni zadihati, da si še ne dovolimo svobode. Potrebno bo veliko molitve, ker potrebujemo izdatno milost. Če hočemo kot narod preiti čez nekaj tako strašnega in groznega, kot je bratomor, ni v naši moči, da naredimo končni korak, potrebna je božja milost, ki nam bo pomagala stopiti drug k drugemu. Da si priznamo in odpustimo. Kdor čuti pieteto, kdor je do prestanega trpljenja in žrtev ponižen, ne bo kričal in hujskal, ampak bo jokal in odpustil. Upam si trditi, da sta bratomor in totalitarni sistem, ki mu je sledil, zaustavila naravni razvoj naroda vsaj za stoletje, če ne več. Potrebno se je tega zavedati, a hkrati iti naprej s

polnim zagonom. Verjamem, kot pravi Mila Kačič, da »v neskončnosti nekje je le križišče«.⁴

Na enem takih križišč je približno pol stoletja kasneje napočil verjetno najlepši trenutek v naši zgodovini. Hrepenenje tolikih skozi toliko rodov se je udejanjilo. Postali smo sami svoji in svet nas je priznal. Bil je to velik čas, bili so veliki ljudje in bila so velika dejanja. Iz poguma in trdega dela se je rodila naša država – Slovenija.

***

Petindvajset let kasneje pa je naš danes. Vse tri Slovenije – doma, v zamejstvu in izseljenstvu – praznujejo. Slovenije meje ne omejujejo. Slovenija je svoboda, ki sega preko meja, ki sega preko mórrij. To svobodo in širino so nam dali ti, ki vedo, da ni lahko oditi. Ti, ki so morali domovino zaradi ljubezni do nje same za vedno zapustiti, je nikoli več videti. Danes se tem ljudem že rojevajo vnuki in pravnuki. Še en dokaz, da življenje vedno zmaga. Ti, ki so tam, in mi, ki smo tu, moramo drug drugemu vlivati pogum, moramo drug drugega stalno opominjati, da je domovina »dom brez mej, ker nosim ga s seboj«. In če se kdo izmed njih vrne in če kdo izmed nas odide, se moramo zavedati, da slovenstvo ostaja v nas in da se bo prelilo tudi na naše otroke in njihove otroke. Rojevajo se nove generacije, ki so drugačne, kot so bile generacije v času druge svetovne vojne ali osamosvojitve. Generacije, ki drugače gledajo na svet, na domovino, na vrednote, ki imajo neki svež, nov pogled. Prepihane so z vetrom

---

⁴ Kačič, Mila. *Med tisočimi bi te spoznala*. Ljubljana: Sanje, 2012.

svobode, samostojnosti in povezovanja. So drugačne, a še vedno enako ljubijo.

Danes so sanje o lastni državi resničnost. Resničnost, ki s seboj prinaša tudi odgovornost. Brez pomena je država, če v njej nihče ne vidi domovine. Zato si je treba stalno prizadevati, da je država res tisto, kar nas druži in drži, da »stanemo inu obstanemo«. Razumeti moramo, da je potrebno mnogo potrpljenja, da brez bolečine in udarcev ne gre. Če želimo spremembe, jih udeležimo, a bodimo pri tem potrpežljivi in pripravljeni tudi na udarce. Ravnajmo nežno, preudarno in odločno. »Znamenje poguma v današnjem času prilagajanja je sposobnost, da se postavimo za svoja stališča – ne trmoglavno ali kljubovalno (to sta potezi obrambe, ne poguma), niti maščevalno, ampak preprosto zato, ker vanje verjamemo.«⁵

Slovenska pokrajina je tako lepa, da dela lepe tudi svoje ljudi in vsakogar, ki jo je pripravljen ljubiti. Zasuti smo z lepim. Zavedati se moramo svojih »nebes pod Triglavom«. Biti ponosni na temelje, ki nas združujejo, in poti, ki nas delajo raznolike in samosvoje.

---

⁵ May, Rollo. »Znamenje poguma ...« V: Exley, Helen. ed.: Večne modrosti. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2009.